

Svi mi teroristi

Ljiljana Matković-Vlašić

mvlasic@mef.hr

Deset godina je prošlo od mojeg članka o terorizmu kao upozorenju sadašnjem svjetskom poretku.¹ Zapanjuje me aktualnost tog teksta. Zastupala sam mišljenje da je borba protiv terorizma kakvu vode zapadne zemlje pogrešna. A sada mogu još samo dodati da je stopostotno pogrešna! Jer, da nije tako, već bi se vidjeli neki rezultati. A ovako, terorizam se jezivo širi dalje. Ugrožava upravo svakoga! Očito je da se ratovima ništa ne može riješiti. Njima se samo sve zaoštava. Na kraju krajeva, ni jedan rat nije donio ništa dobra. Rat samo mijenja vlastodršce i obogaćuje proizvođače oružja. Sve ostale, ako ostanu živi, osiromašuje.

»S teroristima se ne pregovara«, ta rečenica svjetskih političara obična je besmislica. A s kime se onda, molim vas lijepo, treba pregovarati? Zar s mirotvorcima? Čemu zapravo služi diplomacija i politika? Ne samo da treba pregovarati kad pojedincima i narodima prijeti smrt, nego i preventivno uvijek treba pregovarati, a ne slati tone i tone oružja. Do besvijesti treba pregovarati čak i onda kad to izgleda uzaludno i riskantno zbog mogućih ucjena.

Uostalom, kad bolje pogledamo, cijela se današnja svjetska politika temelji na ucjenama i prijetnjama. Političari uzimaju ucjene i prijetnje kao nešto normalno, jer se i sami njima služe, a to je ipak vrlo niska razina međuljudskog komuniciranja. Pa kad je već tako, kad smo spali na tako niske grane komuniciranja, zar se treba odjednom plašiti ucjena kad su u pitanju životi nevinih pojedinaca i naroda? Ne treba! Jer jedan ljudski život vrijedi više od milijuna dolara. Zašto radije dajemo te dolare za bombardere nego za ljude?

Naziv terorist prišiva se uglavnom onima koji neočekivano siju smrt među nevinim ljudima usred njihova svakodnevnog života. A zar masovna proizvodnja oružja, trgovanje njime i izmišljanje novih metoda ubijanja nije terorizam? Zar nisu teroristi oni američki piloti koji su mirno bacili atomsku bombu na

¹ Ljiljana Matković-Vlašić, Terorizam kao upozorenje sadašnjem svjetskom poretku, *Nova prisutnost*, 3 (2005) 2, 199-203; http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=124371.

Hirošimu? A ponajviše njihovi nalogodavci. Učinili su to kao da bacaju kamen u more.

Ima doduše jedan jak argument koji ne ide u prilog pregovaranju, a taj je sljedeći: s psihopatima se ništa ne može dogovarati jer oni ne prihvaćaju ništa, čak ni ono što bi bilo korisno za njih same. To je iskustvo onih koji su bili suočeni s duševno bolesnim ljudima paranoičnog ponašanja. No možemo li unaprijed tvrditi za nekoga, kojeg ne poznajemo, da je psihopat i da neće ništa prihvatiti od naših prijedloga? Mislim da ne možemo i da nas ništa ne bi smjelo spriječiti u našim pozitivnim pokušajima. Ako se nekom čovjeku kaže da ima dijabetes, taj se neće uvrijediti, ali riječ psihopat je uvredljiva i to se ne bi smjelo olako nekome reći u lice. Zato izbjegavajmo tu riječ, jer ništa nećemo postići onime što drugoga vrijeđa. Fizičke su bolesti vrlo česte, a zašto to ne bi mogle biti i psihičke? Ove potonje također mogu biti »zarazne«, pa je zato važno na vrijeme ih otkriti i onemogućiti njihovo djelovanje na široke mase.

Događa se da se prije ratovanja ljudima daju razni preparati koji izazivaju potpuni gubitak empatije, dakle priprema ih se za ubijanje. Ujedinjeni narodi i ostale međunarodne institucije, stvorene da čuvaju mir u svijetu, kao da ne postoje. Unatoč njima danas se vode brojni ratovi. Oko 30 milijuna ljudi diljem svijeta svojim je protestom pokušavalo zaustaviti koalicijsku invaziju (SAD i Velika Britanija) na Irak Bio je to najveći antiratni prosvjed koji se pamti. Od te 2003. godine pa do danas nije prestalo razaranje Bliskog istoka. Trebalo je osim Iraka uništiti Siriju i Libiju. Samo u Iraku poginulo je oko milijun ljudi. Kako to da se pokretače tih krvoprolića ne poziva na odgovornost pred nekim međunarodnim sudom poput Haškog?

Manjina ili centri moći diktiraju sudbinu svijeta – unatoč svima nama koji smo uvjereni da planet Zemlja može pružiti miran i sretan život svakom čovjeku.

Možemo li proizvođače oružja i centre moći, koji vješto huškaju na ratove, smatrati psihopatima? Ne znam, ali da čine veliko zlo, znam.

Danas, 70 godina nakon bacanja atomske bombe na Hirošimu, postavlja se pitanje zašto nas to nije opametilo? Pa zar i danas, kao i nekoć, plaćeni izvršitelji smaknuća ne rade to mirno kao da je odsijecanje ljudskih glava posao poput svakog drugog posla? Kakvi su to ljudi koji tako mirno, doduše s pokrivenim licima, izvršavaju takva zlodjela? U doba Francuske revolucije (razdoblja nazvanog terorom!) stotine je ljudi u jednom danu završilo na giljotini. Običnih ljudi, ni krivih ni dužnih! Krvnik je to mirno radio neskrivenog lica. Radio je svoj posao. Tako je bilo, a ljudski rod kao da se nije promijenio.

Nakon Domovinskog rata neki su branitelji sami sebi oduzeli život jer nisu mogli podnijeti sjećanja na događaje u kojima su ubijali nepoznate ljude nazvane neprijateljima. Nitko zapravo nije stvoren za ubijanje. Rat je najveći zločin, jer odobrava i nagrađuje ubijanje.

Kad sam bila predsjednica Udruge za vjersku slobodu, posebno sam jednom prilikom istaknula kako svjedoci Jehove odbijaju ići u ratove i kako radije idu u zatvor. Odmah su se javili prigovori. Pa moramo se braniti! Što je s oslobodilačkim i obrambenim ratovima? Dobro, neke razlike postoje, ali zar se svi ratovi ne proglašavaju takvima? I za najopakija ratna osvajanja nalaze se »opravdani« razlozi. Unatoč svemu važno je imati svijest da se ljude ne smije ubijati, a proizvođači oružja u cijelom svijetu neka ostanu bez posla. Njima jedinima želim da ostanu bez posla. Oni to jedini zaslužuju, kao i oni znanstvenici, navodno velik broj njih, koji rade na usavršavanju međusobnog ubijanja. Zaprepastilo me saznanje da je mala Hrvatska veliki proizvođač oružja. Čak se hvalimo da je to jedna od rijetkih proizvodnji koja ne jenjava. Šaljemo oružje i na Bliski istok. Pitam se, zar mi zaista nemamo pametnijeg posla nego sudjelovati u paklenim ratnim poslovima i onda se čuditi njihovim stravičnim posljedicama? Činjenica da to rade i nekoć neutralne zemlje poput Švicarske, Norveške, Austrije... ne može biti argument za tu nečasnu produkciju. Planet Zemlja jedva se okreće pod teretom oružja (to sam više puta već napisala!) i mi, umjesto da radimo na dosljednoj i nepokoleljivoj mirotnovnoj politici, dajemo svoj obol sveopćem uništenju. Jer oružje se radi da bi se upotrebljavalo. Tako se samo ide na ruku psihopatima, bešćutnim ubojicama i svjetskom ološu koji dirigira ratovima i sudbinom svijeta. Neopisiv je moj sram i tuga!

Svi mi koji smo slušali zvukove minobacača i topova znamo da ratovanje nije dječja igra makar su oni koji ih vode zapravo na razini djeteta, s jedinom razlikom što dijete nema odgovornost dok se igra s olovnim vojnicima, a oni bi je itekako morali imati dok se igraju s ljudskim životima.

Tijekom ratova mirotnovci loše prolaze, čak se mogu proglasiti i izdajicama, ako, ne daj Bože, iznose neke humane strane svojih protivnika, jer je sotoniziranje protivnika zakon koji se u vrijeme rata ne smije kršiti.

Da se vratim psihijatriji! Otprilike 20 % ljudi pati od psihičkih smetnji. Upravo u ratu neki od njih vide svoju šansu. Pa i sadizam tada postaje poželjno ponašanje. Taj je postotak kod svih naroda sličan. Mi još danas ne znamo sasvim točno koliko digitalna tehnologija i buljenje u ekrane mobitela, interneta i televizije potiče suluda ponašanja ljudi. No, ipak možemo primijetiti da su današnji mladi ljudi, i ne samo oni, nekako drugačiji, da su, ako ništa drugo, načelno neljubazni i hladni. Gotovo se usuđujem reći da mnogima ništa nije sveto. Kao da se pretvaraju u automate.

Činjenica je da se proizvodnja i trgovina oružjem nastavlja nesmanjenom žestinom. Političari se svaki put čak dive novom oružju. Svaka zemlja to mora imati i ponosna je ako ima. No, evo rezultata te pomame za oružjem. Uništen Bliski istok, uništena kulturna dobra koja su se stoljećima čuvala, koja ni dva svjetska rata nisu uspjela uništiti... O ubijenim ljudima i njihovim domovima da ne govorimo. Europa je preplavljena izbjeglicama. Poput nezaustavljive rijeke pojavili su se i u Hrvatskoj. Sve mladi snažni ljudi koji bez problema pješice

prevaljuju stotine kilometara. Moram priznati da nisu u meni izazvali sućut koju uvijek osjećam pred ljudskom patnjom. Sjetila sam se naših siromaha, uglavnom starijih ljudi, koji prekapaju kontejnere da bi preživjeli. I sada ovi zdravi mladi ljudi traže za sebe ono što nismo u stanju dati svojim sunarodnjacima. Političko pitanje na vješt se način pretvara u humanitarno. Tko je prisilio ove mlade ljude da napuste svoju domovinu? Tko je bombama uništio njihove domove? Tko im je utuvio u glavu da ih u Njemačkoj očekuje spas? To su pitanja koja mi se nameću dok im volonteri pružaju ono što bi bilo potrebno našim prošnjacima. Ne bih sve to nazvala izbjegličkom krizom, jer riječ kriza prati nas već desetljećima kao nešto prirodno, a zapravo je konstrukcija koja prikriva nečije interese. To mnoštvo izbjeglica nazvala bih jednostavno podvalom. Suviše je dobro organizirano i protivi se zdravoj pameti, a da bi zaslužilo drugačiji naziv. Nije dobro ni za izbjeglice ni za one koji ih primaju. Čiji je interes iza svega toga? Odgovor se zna: interes multinacionalnih kompanija. Da nema tamo nafte i plina, ne bi bilo ni rata. Nije više tajna da i Europska unija ima svoje prste na Bliskom istoku? Zar ćemo mi snositi posljedice pogrešne politike jedne Njemačke ili Francuske samo zato što smo pristupili čudnom konglomeratu europskih država? Ako smo potpisali neke ugovore, zašto ne sudjelujemo u donošenju važnih vanjskopolitičkih mirotvornih odluka? Na ratne odluke nismo nikada smjeli pristati. Nisu male države djeca umjesto kojih će velike države poput loših roditelja donositi sudbinski loše odluke. Niti jedan političar, pa bio on na čelu i najveće države, nije božanstvo koje se ne bi smjelo kritizirati, pogotovo kad svojim izjavama i postupcima izaziva sveopći kaos. Političari malih država ne bi zbog toga trebali biti mali političari. Oni bi svojom mudrošću i hrabrošću trebali biti primjer svima, pa i najvećima. Države su velike po svojoj pameti, a ne po svojim kvadratnim kilometrima i po broju stanovnika. Politička dodvoravanja nisu nikada na mjestu, a najmanje onda kad je ugrožen normalan život ljudi. Mi smo površinom i brojem stanovnika mala zemlja, ali ne trebamo se dodvoravati nikome. Bolje je trpjeti i sankcije nego sudjelovati u zločinačkoj politici.

Mislim da se Nobelova nagrada za mir ne bi više smjela davati, jer uopće ne vidimo postignuća suvremenih dobitnika te nagrade. Možda će se ubuduće davati Nobelova nagrada za rat. Takvu bi bez sumnje neki zaslužili.

Sada se događa paradoks koji pokazuje svu perverziju svjetske politike. S pravom nam ne smetaju avioni koji uništavaju monstruožnu državu na Bliskom istoku. Doduše nekomu smeta ako je pritom povrijeđen nečiji zračni prostor. Taj očito misli da smo svi mi idioti. A što je s ubijenim liječnicima bez granica? Je li tu povrijeđen zračni prostor ili nešto drugo? Luciferska svjetska politika najprije stvori monstuma, a onda, kad je voda došla do grla, netko treći rješava problem. I još hoće ovog trećega spriječiti u tome. Ako, ne daj, Bože, povrijedi zračni prostor, to treba smjesta osuditi, a ako mi ubijamo liječnike pri njihovom poslu, nikom ništa. U cijeloj toj priči mediji igraju također paklenu ulogu. Prave

stvari ne možemo saznati. Plaćenici pišu ono što im je naredeno, a ne ono što je istina.

Uviđam da sve što je zapravo mudro i razumno postaje utopija u današnjem suludom svijetu. U prvom redu valja pošto-poto zaustaviti rat u Siriji. Ove mlade ljude, koji su kadri pješčiti do Njemačke i još nam se veselo smiju, valja vratiti u njihovu razorenu domovinu koju neka svojim snažnim rukama obnove i osposobe za normalan život. Tamo je njihova budućnost, a ne u tvornicama suvremenih zapadnih kapitalista. Svaki narod ima pravo živjeti u svojoj domovini. Međunarodne institucije kao što su Ujedinjeni narodi i Vijeće sigurnosti, koje prešutno dopuštaju imperijalističke ratove i njihova razaranja po svijetu, trebalo bi raspustiti i stvoriti nova djelotvorna tijela. Svijet traži poštene nove ljude koji se neće klanjati profitu i novcu nego istini i pravdi, koji su kadri za zelenim stolom rješavati svjetske probleme, a ne oružjem i ratovima. Ovo sve što sam otvoreno rekla čini se kao utopija naivne osobe. A što nije utopija? Što je stvarnost? To je svijet u kojem svatko može biti otet i ritualno pogubljen, osim onih koji su dobro zaštićeni, a to su političari, bankari, bogataši, dakle većina onih koji su zapravo stvorili ovaj svjetski kaos. Zar su taj svjetski kaos stvorili obični ljudi koji sada napuštaju svoju domovinu? Gledajući ovu seobu naroda, pada mi na pamet kolonijalna prošlost Europe. Sve te najrazvijenije europske države stekle su svoja bogatstva – znamo kako. Sada im se to osvećuje. Sijale su smrt, a sada im smrt viri iza svakog ugla. Belgijski kralj Leopold II. u 19. stoljeću dao je odsijecati ruke domorocima koji nisu ispunili radnu normu. Smaknuo je tisuće ljudi prije no što je Kongo prestao biti njegov privatni posjed. Znamo za Hitlera, Staljina, Pola Pota... ali, kao što vidimo, bilo je još monstruma u ne tako dalekoj prošlosti. A današnji monstrumi vješto se skrivaju, zahvaljujući tehnici koja im omogućuje ubijanje pritiskom na gumb, a njih čini nevidljivima za javnost.

Tisuće ljudi iz nekoć lijepih i privlačnih zemalja radije pogibaju u valovima Mediterana nego da sudjeluju u ratu. Pa zar im nije bilo bolje pod njihovim diktatorima? Neka mi na to jednostavno pitanje odgovore vinovnici imperijalističke politike koji se toliko brinu o uvođenju demokracija, a da im pri tom ne smeta što sve pretvaraju u prah i pepeo. Sada tobože zbrinjavaju te ljude, a zapravo im pripremaju robovanje u svojim tvornicama. Bili smo sretni kad je srušen Berlinski zid, a sada neke članice Europske unije grade kilometarske zidove. Nije ih zaštitila razumna politika, jer nje očito nije bilo, pa moraju tražiti zaštitu zidova. Radi se o pravom tsunamiju mladih ljudi koji možda imaju poseban zadatak. Zamislite da vam u vaš normalan građanski stan, u kojem živite s nekoliko članova svoje obitelji, nahrupi više stotina ljudi? U Drugom svjetskom ratu svašta se događalo. Danas, kad bi konačno ljudi trebali predahnuti od ratnih prijetnji, kao da je neki tajanstveni moćnik poduzeo specijalni rat protiv Europe. Jer tražiti posao može određeni broj ljudi s nadom da će ga dobiti, ali ni Njemačka nema kapacitet da primi milijune ljudi i lijepo ih

zaposli. A odakle tim izbjeglicama velik novac? Znači da im nije bilo tako teško u vlastitim zemljama? Barem ne prije ratnih razaranja. Ne dolaze oni sada europskim svecima, spremnim rješavati njihove probleme. Europske države imaju goleme socijalne probleme koje nisu u stanju riješiti, jer sve gledaju kroz prizmu tržišta i profita. Dolazit će do jezivih provokacija, sukoba i krvavih obračunavanja. Dostatno je nekoliko psihopata pa da se mirna rijeka izbjeglica pretvori u razarajući uragan. S mirnim, sigurnim životom možemo se oprostiti. Ovo moje predviđanje nažalost se već događa, što potvrđuje jezivi pokolj u Parizu.²

Sjećam se, dok sam uređivala časopis *Mirotvorni izazov*, onog pogrbljenog starca (zapamtila sam njegovo prezime: Čavlek), koji je nekoliko puta navraćao na moju adresu donoseći hrpe papira ispisanih vlastitom rukom. On je držao da ratove treba zakonski zabraniti i sam je razvio cijelu strategiju tog pothvata. Bio je običan čovjek, po zanimanju zemljoradnik bez ikakvog posebnog školovanja. Zanima me kakva je strategija mirotvorstva svih tih školovanih političkih analitičara koji se tek danas pitaju koji je uzrok krvoprolića na Bliskom istoku? Koji je zapravo razlog sijanja smrti na svakom koraku? Neće se više protivnici sukobljavati samo na širokim poljima, udaljenim od naselja (nikakav Waterloo, nikakvo Mohačko polje!), nego u vlakovima, na tržnicama, u trgovačkim centrima, u avionima... Neka se ljudi plaše. Strah je najbolji saveznik robovlasničkog sustava koji se sustavno nameće.

Smrt našeg čovjeka u libijskoj pustinji, čovjeka koji je samo radio svoj posao, sve nas je užasnula. Smrt jednog čovjeka. I s punim pravom smo užasnuti, ne samo zato što se to može svakome dogoditi. Dobar čovjek, otac dvoje djece koji nije sijao smrt nego radio svoj posao... Zašto, u ime čega se morala unesrećiti mlada obitelj? Jedna starija žena kasnije je razmišljala: Zar nije ona mogla ponuditi svoju glavu krvnicima da spasi tog mladog čovjeka? Bi li ta zamjena bila prihvaćena? Zar to nije učinio Maksimilijan Kolbe? Kakve bi bile reakcije svjetskih moćnika? Ne bi li ta kršćanka poremetila njihovu lucifersku strategiju?

Sada mi pada na pamet nešto što će svi držati najvećom utopijom: zašto Hrvatska ne bi mogla biti neutralna zemlja, poput npr. Švicarske u Drugom svjetskom ratu? Pa isto tako i Europska unija kojoj smo se nekritički pridružili. Ni jedan razuman čovjek ne može pristati na razaranja tuđih zemalja i na raseljavanje tuđih naroda. Ni jedan razuman čovjek ne može pristati na gomilanje oružja i natjecanje u naoružavanju. Ni jedan razuman čovjek ne može pristati na sotoniziranje tuđih predsjednika (npr. Assada) da bi se prigrabila tuđa nalazišta nafte i tuđi teritoriji.

Zar tako volimo svoju djecu i unuke da im pripremamo Treći svjetski rat? Neki kažu da je taj rat već na djelu. Zar nam kultura smrti bolje odgovara od kulture života? Ta kultura smrti povezana je s pomamom za profitom i vladanjem svijetom. Planet Zemlja na svoj način protestira. Zar svim tim poplavama i potresima treba još dodavati ratna razaranja i potajne atomske pokuse? Zani-

² Riječ je o terorističkom napadu islamista na više mjesta u Parizu, 13. studenog 2015.

mljivo je da su Grci prvi pomagali potresom pogođene Turke, makar su inače međusobno ratovali, i, obrnuto, Turci su pomogli Grcima kad ih je pogodila prirodna nepogoda. Da se sada npr. dogodi neki užasan potres u Siriji, ne bi se gledalo gdje su bilo kakve granice. Ljudi bi jedni drugima pomagali i izvlačili zatrpane. Prestala bi američka besmislena hajka na Assada. Gotovo sam sigurna da bi bilo tako. Zar to ne govori da su svi ljudi međusobna braća koja mogu živjeti u slozi i ljubavi bez obzira na vjersku, nacionalnu i rasnu pripadnost? Zar se moraju događati teške prirodne katastrofe da shvatimo kako je čovjek čovjeku brat i pomagač? Rat sam uvijek držala najvećim zločinom, čak sam tvrdila da ljudi ne mogu biti jedni drugima neprijatelji nego samo protivnici, da i najljućem protivniku treba pružiti ruku, ponuditi dijalog. Dokle će planet Zemlja trpjeti takve stanovnike koji su svoju inteligenciju stavili u službu smrti? Svi mi koji šutimo i odobravamo ratove (niti sam šutjela niti sam odobravala ratove, kao i mnogi drugi, ali »mi-rečenica« ovdje mi bolje odgovara!) i još izvlačimo neku korist od njih, svi smo mi teroristi, svi smo mi loši ljudi kojima pojedinačna pogubljenja ne znače ništa kad nas ni Hirošima nije opametila.

Neće nas spasiti nikakva politička korektnost i kurtoazija dok tvrdimo da nema pregovaranja s tim i tim ljudima kojima smo možda još jučer poslali tone oružja i skupu vojnu opremu. Svjetsko licemjerje, vidljivo u tisućama izbjeglica i desecima dekapitiranih ljudi, sve nas vodi u pustinju u kojoj će se moćnici ugušiti u svojim dolarima, dok će ostali umirati uništeni dugovima, ratovima i lažnom demokracijom. Mnoge su se tragedije mogle izbjeći, odgovorno tvrdim, zajedno sa svim miroljubivim ljudima. A ovako, možemo se s pravom sramiti što pripadamo ljudskom rodu.